

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Hyvä selvennys palkkatuen tarkoitukseen.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Kohderyhmän rajaaminen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisiin kohderyhmiin ei todennäköisesti vähennä elinkeinotoimintaa harjoittaville työnantajille myönnettyjen palkkatukien määrää merkittävästi. Pohjois-Karjalan TE-toimiston vuosina 2020-2021 elinkeinotoimintaan tekemistä päätöksistä (1322) 19 prosenttia (257) oli tehty De Minimis- tukena, ja tuosta määrästä oppisopimukseen myönnettyjä palkkatukia oli 233 eli ainoastaan 22 päätöstä olisi jäänyt esityksen mukaisen säännösten mukaan tekemättä eli erityisesti pienillä alueilla ei vaikuta suuresti.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**

- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Hyvinvointialueen lisäys työnantajiin on välttämätön lisäys. Kotitalouksiin on tehty viime vuosina ainoastaan yksittäisiä päätöksiä, joten sen poistamisella ei ole suurta käytännön merkitystä.

Tuotannollisiin ja taloudellisiin syihin liittyvä muutos on työnantajien kannalta erittäin hyvä ja tarkoituksenmukainen sen poistaessa tilanteet, joissa työnantaja oli toiminut työsopimuslain mukaisesti, mutta ei siitä huolimatta voinut saada palkkatukea. Pienillä alueilla kuten Pohjois-Karjalassa muutoksella ei kuitenkaan todennäköisesti ole suurta merkitystä myönnettyjen palkkatukien määrään.

Samalle työnantajalle myönnetyt toistuvat palkkatukijaksot eivät lisää merkittävästi työnhakijan ammatillista osaamista ja työsuhteet jatkuisivat mitä ilmeisimmin ilman palkkatukea.

Osatyökykyisyyden perusteella myönnetyissä palkkatuissa tuottavuuden aleneman kompensoinnilla palkkatuella on merkitystä työnantajan halukkuuteen palkata osatyökykyinen eli on tärkeää, että vamman tai sairauden perusteella myönnetylle palkkatuella saa jatkoa. Osaamisvajeen näkökulmasta on perusteltua, jotta jatkoa ei saa, koska on luonnollista jatkaa siinä vaiheessa työssä jo ilman tukea. Muutoksen vaikutusta palkkatukien määrään on vaikeaa arvioida.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Hyvä uudistus, sillä tämä helpottaa palkkatuen määrän arviointia työnantajien näkökulmasta ja voi siten vaikuttaa työnantajan päätökseen työllistää palkkatuella. Yksinkertaistaa myös palkkatukien maksatukseen liittyvää valmistelutyötä.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Tukitaso lyhyen aikaa työttömänä olleiden työllistämiseen nousee, mikä toivottavasti vaikuttaa vastavalmistuneiden mahdollisuuksiin saada työtä palkkatuen avulla. Helpottaa myös prosessia, kun tukiprosentti on selkeä.

Tuen myöntäminen uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson jälkeen on tarpeellinen uudistus ja voi edesauttaa työnhakijan työllistymistä esimerkiksi yhdistyksessä tehdyn palkkatukityön jälkeen yritykseen ja sitä kautta avoimille työmarkkinoille.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Muutos on erittäin hyvä, sillä jatkon kannalta arviointi ko. työtehtäviin on helpompaa sitten, kun on nähty, miten työstely onnistuu. Muutos todennäköisesti lisää osatyökykyisyyteen perustuvia 10 kuukauden palkkatukijaksoja, mutta vähentää ns. pitkiä päätöksiä.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Sadan prosentin palkkatuen laajentaminen koskemaan myös elinkeinotoimintaa harjoittavia yhdistyksiä tulee todennäköisesti lisäämään kohderyhmään kuuluvien työllistämistä.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Tukitason nousu tulee lisäämään oppisopimuskoulutukseen myönnettyjen palkkatukien määrää.
On myös selkeämpää, että palkkatuen määrä pysyisi samana koko oppisopimuskoulutuksen ajan.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Muutos hankaloittaa yhdistysten tuella palkatun siirtämistä (laskutus ja palkkatuen pieneneminen siirron ajaksi) ja todennäköisesti tulee vähentämään siirtoja.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Tämä on kokeilemisen arvoinen asia parantamaan kohderyhmän työllistymistä.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

-

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

-

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.

-

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

Kokonaisuudessaan hyvä esitys, tulevat muutokset ovat perusteltuja ja helpottavat palkkatukiprosessia ja -käytäntöjä monesta näkökulmasta.

Valtakunnalliseen uudistuksista tiedottamiseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota, jotta uudistukset tulevat yleisesti työnantajien tietoon.

Salmela Mari

Pohjois-Karjalan TE-toimisto - Tämä on Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ja Pohjois-Karjalan TE-toimiston yhteinen lausunto.